

Bron: Pf : Professionale Fotografie

Luchtfotografie

Het verwarrende perspectief van Gerco de Ruijter

Pim Milo

Gerco de Ruijter heeft iets jongensachtigs, waardoor het goed voorstelbaar is dat hij als volwassen man met een vlieger het vlakke land intrekt. Vaak denken voorbijgangers dat hij zich met wetenschappelijk onderzoek bezighoudt, als ze de aluminiumconstructie onder zijn vlieger gewaar worden. "Ze zien dat het niet zomaar vliegeren is."

De ouders van Gerco de Ruijter hadden een strandhuisje in Bakkum, waar verwoed gevliegerd werd. En met zijn vader, die bioloog was, ging Gerco regelmatig de vrije natuur in. Op de middelbare school was hij lid van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie en trok hij naar buiten om planten te onderzoeken. Een opleiding in de richting van bioloog lag dus voor de hand, maar hij voelde zich meer tot het kunstenaarschap aangetrokken. Hij tekende, schilderde en fotografeerde. Gerco besloot zich in de fotografie te bekwamen.

Na de School voor Fotografie in Den Haag doorlopen te hebben, hield Gerco de Ruijter (1961) zich bezig met reportagefotografie. Over Portugal onder meer, eind jaren tachtig. "Maar ik vond het moeilijk mijn draai te vinden. En de kunst bleef trekken. Op een gegeven moment wilde ik de fotografie verder vergeten en meldde ik me bij de Rotterdamse kunstacademie om me in het schilderen te verdiepen." Daar maakte hij abstracte schilderijen, waarvan hij vond dat ze in hun abstractie toch een onderwerp moesten hebben, een oorsprong.

Het boek 'Fotograferende Vliegers' bracht Gerco de Ruijter op het idee uit de lucht de structuren van het landschap te fotograferen. Foto's die hij als referentiemateriaal voor zijn schilderijen wilde gebruiken. Ook de elementaire technische kennis haalde De Ruijter uit 'Fotograferende Vliegers'. "Ik gebruikte een wegwerpcamera met een eierwekker als vertragingsmechaniek. Zelfontspanners gaan al af voordat de camera op de juiste hoogte is. Later ben ik instrumentjes uit de modelvliegtuigbouw gaan gebruiken. Inmiddels ben ik aardig wat camera's kwijtgeraakt. Als de lijn breekt, gaat de vlieger er met het toestel vandoor en kan ik er achteraan. Om de camera te beschermen, heb ik een aluminium kooiconstructie gebouwd.

Maar daar heb je niet veel aan als het ding in de sloot komt, of in de modder." Ondertussen staan de ontwikkelingen niet stil. Het moment van opname is nu zelf te bepalen. Radiografisch en elektronisch is veel mogelijk en er zijn instrumenten die op luchtdrukverschillen reageren? "Ik ben nog steeds bezig mijn ideale camera te ontwerpen."

Na het zien van zijn foto's raadde gastdocent Ronald in 't Hout hem aan te stoppen met schilderen en zich geheel op zijn luchtfotografie te concentreren. Sindsdien is Gerco de Ruijter weer terug in de natuur, met een onmiskenbare voorkeur voor Zuid-Holland en Zeeland, waar hij naar de patronen in het polderlandschap kijkt. "Ik hou van het polderlandschap en het landschap aan de rand van de stad. Een populierenbos aan de stadsrand is veel interessanter dan een Veluwse zandverstuiving. Ook de Waddenzee lijkt me veel boeiender dan de Veluwe. Ik hou van scheidingen tussen cultuur en natuur. Juist de subtiele scheidingen vind ik het meest interessant: even een hekje dat de natuur scheidt van het gecultiveerde land. Daar ligt mijn belangstelling. Dat ik daarbij toch duidelijk de zoon van mijn vader ben, soms meer natuurvorser dan fotograaf, komt misschien ook door die vlieger. Het is stil. Ik hou van stilte en zoek daarvoor de gebieden op. Ik zou niet, zoals Karel Tomei, vanuit een vliegtuig of helikopter willen werken. Maar ik zou wel graag eens door hem uit de lucht gefotografeerd willen worden terwijl ik aan het vliegeren ben."

Gerco de Ruijter is niet uitsluitend op Nederland gericht. Hij heeft een keer een opdracht in de Provence gedaan en laatst in Nieuw-Mexico gefotografeerd. "Maar ik denk dat Nederland heel geschikt is voor wat ik doe. Het land is volledig ingericht. Als er bedrijven komen, komt er ook natuur. Alles op de kaart heeft zijn plek gekregen. Ik hoef maar een klein stukje te lopen en krijg dan een heel ander beeld. Ik word hier gemakkelijker verrast

dan in de woestijn van Nieuw-Mexico Dat gaat zo eindeloos door, dat is niet te belopen "

Luchtfotograaf Yann Arthus-Bertrand zet meestal een ijkpunt voor de maat in beeld een mens, een dier, iets om de kijker een idee van de schaal te helpen vormen De foto's van Gerco de Ruijter zijn ontregelend, al was het maar door de geringe camerahoogte en doordat een horizon ontbreekt

"Aan de ene kant wel Als je de menselijke maat weglaat, kun je het beeld alleen nog op de texturen beoordelen Je zou kunnen denken dat het een macro-opname is Aan de andere kant vind ik het ook leuk dat je je opeens een beeld van de ruimtelijkheid kunt vormen, dat je er grip op krijgt De foto's moeten wel 'leesbaar' blijven "

Het werk van Gerco de Ruijter heeft verwantschap met dat van Frank van der Salm, wiens vervreemdende landschapsfoto's je ook doen gissen naar de schaal "Ik proef wel enige overeenkomst, maar zijn benadering is heel anders dan de mijne Bij hem vergeleken is wat ik doe, erg ad hoc Hij werkt met de technische camera, speelt uiterst secuur met scherptediepte en componeert nauwkeurig op het matglas Ik fotografeer zonder door de zoeker te kijken Ik weet hoe het landschap er vanuit de lucht uitziet, maar niet wat zich precies in het beeld afspeelt Hij weet exact wat hij doet Ik heb dagen dat er helemaal niks bruikbaar is en ik al vliegerend alleen maar over fantastische foto's gemijmerd heb "

Omdat een horizon of oriëntatie ontbreekt, heeft Gerco de Ruijter de vrijheid een beeld 90 of 180 graden te draaien Die speelruimte is er, doordat hij van bovenaf fotografeert, niet vanuit een vogelperspectief, maar vanuit een centraal perspectief Hoe of hij een foto draait, hangt af van het gebruik In zijn zojuist verschenen boek 'Gerco de Ruijter' op twee tegenoverliggende pagina's, of als enkele foto aan de muur Individueel gebruikt, heeft elke foto een compositorische voorkeur Maar bij het panoramaformaat waarmee Gerco nu werkt, is er wel duidelijk een bovenkant

Er zijn commerciële toepassingen voor de foto's van Gerco te bedenken, maar door de manier van werken zijn er te veel onzekere factoren "Ik heb het er wel eens over gehad, een serie bekende nieuwsfeiten, verfrissend vanuit mijn perspectief vastgelegd Ik hoef geen foto's van brandingsurfers of van de Elfstedentocht Ik weet hoe die eruit gaan zien Maar wel bijvoorbeeld een aangespoelde potvis, of een voetbalwedstrijd van amateurs aan de rand van de stad, zo'n typische Hans van der Meer-plek Maar dan leg ik mijzelf heel erg vast, met beloftes en met deadlines waaraan ik moet voldoen Dat kan niet Er zijn teveel onvoorspelbare factoren waarvan ik afhankelijk ben"

De foto's van Gerco de Ruijter vinden hun aftrek via galleries in Rotterdam en Parijs Hij drukt ze op 15x15, 80x80 en (het panoramaformaat) op 200x84 cm, in edities van vijf stuks "Per negatief is dat voor fotografiebegrippen een bescheiden oplage, maar in het kunstgaleriecircuit is het niet bijzonder" Gerco vermoedt dat zijn foto's vooral worden gekocht door kunstverzamelaars, niet per definitie door verzamelaars van fotografie "Het is een soort beeld dat een getraind oog vergt, van mensen die van kunst houden Die wellicht al schilderkunst verzamelen Zo sla ik toch maar weer mooi een brug naar mijn schilderambities van weleer "

'Gerco de Ruijter',
met tekst van Petran Kockelkoren,
vormgeving Willem van Zoetendaal.
Uitgave Basalt Publishing.
ISBN 90-75574-25-8

MK Galerie,
Witte de Withstraat 53,
3012 BM Rotterdam.
<http://www.mkgalerie.nl>
<http://www.gercoderuijter.nl>